

Karibská oblast a Latinská Amerika

Latinská Amerika = oblast Střední a Jižní Ameriky, tj. na jih od USA, kde se v důsledku kolonizace Španěly, Portugalci a Francouzi jejich jazyky staly mateřskou nebo alespoň úřední řečí

nicméně v běžné praxi sem patří i hudba ostatních zemí stejného regionu, kolonizovaných národy anglosaskými (Brity, Holanďany)

latinskoamerická hudba = souhrnné označení pro bohatou a různorodou oblast hudby těchto oblastí

v 19. st. sem pronikala evropská taneční hudba, např. španělské tance bolero, fandango, tirana hudba má převážně evropský instrumentář (kromě perkusí) a africký rytmus (vícepásmová rytmika)

někde je cítit vliv italské melodiky, střídání sóla a sboru

latinskoamerická hudba objevována severní Amerikou a Evropou až od 1. pol. 20. st.

nejobecněji lze zjednodušit, že jde o rytmus Afriky a melodiku Evropy

nebo o religiózní kultury Afriky a katolictví Evropy

Karibik

prostředek Nového světa - zde možná nejbohatší střety největšího počtu odlišných kultur na světě

Trinidad: calypso

Martinique a Guadeloupe: biguine a cadence

Portoriko: plena

Dominikánská republika: merengue

Haiti: pomalejší méringue

Jamajka: mento a reggae

Kuba - viz níže

Latinská Amerika

vedle Afriky a Karibské oblasti vedoucí síla globální hudební scény

podobně jako Karibik mix evropských vlivů s Afrikou a překvapivá různost domorodých indiánských stylů

Mexiko: pouliční lidoví muzikanti mariachi (mariači)

Kuba: son, salsa

(son představuje spojení instrumentální hudby, zpěvu, tance a lidové poezie

zformoval se během prvních dvou desetiletí 20. st. jako syntéza španělské a africké hudby s vypracovanou veršovou formou = tanec čtvercová rumba)

Kolumbie: cumbia

Brazílie: samba, bossa nova, lambada; Caetano Veloso, Gilberto Gil

Argentina: tango, Astor Piazzolla

Bolívie a Peru: hudba andských indiánů

kořeny karibské a latinskoamerické hudby:

I. domorodí obyvatelé - indiáni: po kolonizaci Evropany zůstalo z domorodé hudby jen pár perkusí: marakas (pár chrastítek z tykve), guiro (hudební "škrabka")

od mořského pobřeží, přes nížinné pralesy až po velehorské oblasti And

II. kolonizátoři z Evropy: hudby koloniálních zemí různých regionů (Španělsko, Portugalsko, Francie, Velká Británie)

III. otroci zavlčení ze západní Afriky: hudba afrických otroků pocházela taktéž různých regionů (nejvíce šlo o jazykové skupiny Kwa a Bantu; např. Kuba obsahuje hudbu původu yorubského, abakuánského a konžského; Brazílie: taktéž a navíc též jazyk a kulturu bývalých portugalských kolonií Angoly a Mosambiku)

IV. částečně též arabský vliv, prostřednictvím španělské Andalusie i prostřednictvím poislámštěných oblastí černé Afriky

z toho vyplývají velmi různotvará hudební fúze

původní kořeny jsou uvnitř členité

1) izolované horské a pralesní oblasti i suché vnitrozemské oblasti (např. Gran Chaco) - původní indiánská hudba

horská pásma od Mexika včetně po jižní část Jižní Ameriky - hudba čistě indiánská, španělsko-indiánská a španělsko-evropská

2) nižší horské polohy a průmyslové regiony - indiánská hudba + hudba Evropanů, zejména Španělů

3) vlhké zemědělské oblasti (hlavně Karibik, Kuba, Jamajka, ale i středo- a jihoamerické pobřeží Karibského moře a atlantické pobřeží Jižní Ameriky od Kolumbie po Brazílii) - africká hudba + hudba Evropanů, hlavně Španělů, tedy hudba afroevropská, resp. afrolatinská (afrokubánská ap.)

obdobně v oblastech důlní těžby, kde působili černí otroci místo indiánů, ve vnitrozemí Brazílie, Mexika, Peru

z toho vyplývá kulturní obraz konkrétní oblasti:

často úplné vyhubení domorodého obyvatelstva, např. na Antilských ostrovech, a zavlčení pracovně zdatnějších afrických otroků - v tamní hudbě jsou africké rytmy a evropská melodika (podobně pacifické pobřeží Kolumbie, Ekvádoru a Peru)

kde zůstávali výlučně Evropané (oblasti savan, vhodné pro dobytkářství) - rozvíjela se i lidová hudba blízká evropské

míšení indiánských a černošských prvků bylo výjimečné, např. po úspěšném útěku otroků a jejich usazení se v nepodmaněném území: př. Beliza (Garífunové)

jihoameričtí indiáni:

1. vysokohorské kmeny: panovy flétny (často v souborech v různých velikostních skupinách heterofonně) a jiné flétny (rákosová quena, dřevěná tarka).

bubny, chřestítka, škrabky

pentatonika i tritonické mody

dvou nebo třídobě metrum

dnes často kombinace s evropskými smyčcovými nástroji

2. nížinné pralesní kmeny

naprosto odlišný - zvukomalebný - charakter hudby, který se jen těžko popisuje evropskou terminologií

převažuje sónická složka (hlasové projevy jsou různě modifikovány, nástroje zahrnují široké spektrum idiofonů i plátkových nástrojů)

kolektivní rituály

původně bránil rychlejšímu synkretizačnímu procesu otrokářský a feudální řád (to platilo i obecněji v Evropě - propast mezi bělošskou hudbou vyšší společnosti a luzy) paralelní, relativně izolovaný vývoj různých oblastí
přezírání indiánské hudby i hudby otroků
změna - zrušení otroctví a zánik feudálního systému
ve francouzských koloniích bylo zrušeno otroctví už 1794, jinde většinou až v 2. pol. 19. století

feudální uspořádání zpravidla padalo s vydobytím si nezávislosti
nezávislost Haiti 1804 >> řada francouzských kolonistů emigrovala i se svými otroky na jiné antilské ostrovy, např. na Kubu (kde byli jině do té doby Afričané jiného kmenového původu) z toho např. vyplývá, že na Kubě (vedle španělských a francouzských kořenů) je jedním z hl. zdrojů tradiční lidové hudby francouzsko-haitský kořen, z něhož se uchovaly lidové formy jako cocolé, carinca nebo tumba francesa, a což přispělo k přejímání typu orchestrů a k vývoji novodobých kubánských tanečních rytmů

v 19. st. proniká do jižní Ameriky též evropská populární taneční hudba (polka, valčík, kvapík, čtverylka, mazurka)
vliv italské zpěvnosti např. v argentinském tangu
industrializace a postupná diferenciacie ekonomického a společenského života rozrušovala kastovní a rasové rozdělení obyvatelstva
hlavními nositeli (tvůrci, interprety i adresáty a konzumenty) nové latinskoamerické hudby byli střední a nižší společenské vrstvy rasově smíšeného obyvatelstva

Francie vyklidila mocenské postavení v karibské oblasti již na začátku 19. st.
1898 španělsko-americká válka - konec španělské koloniální moci
pronikání kapitálu USA do latinské Ameriky
rozvoj průmyslu, obchodu a služeb se všemi průvodními jevy včetně rozvoje městské spotřební pop hudby
pro svou exotičnost se začala uplatňovat i v USA a Evropě
od 1. sv.v. prudký rozvoj latinskoamerické pop hudby, migrace obyvatel z venkova do měst - obohacování popu o lidové prvky
původní venkovská hudba měla podružné postavení
průnik trubky z vojenských orchestrů, později typická součást karnevalové hudby
música típica = tradiční hudba